

Vredništvo:

na Travniku št. 277. I. nadstr. (ono skrbi tudi za razpoložljivost).
Prejemajo se za plačilo vsakršne oznani la tudi v slovenskem jeziku.
Plača se za vsako natisno vrsto 5 kr., če se oznani samo enkrat natisno, če dvakrat, 8 kr., če trikrat, 10 kr. a. v. — Povrh tega še vsak krat 50 kr. za štampelj.

DOMOVINA.

L I S T

posebno za primorsko-deželne, pa tudi sploh slovenske zadeve.

Izhaja vsak petek.

Naročnina s poštnino vreden znaša za celo leto 2 gold., za pol leta 1 gold.

Naročila pisma in reklamacije naj se pošiljajo vredništvu.

Posamni listi se prodajajo v Gorici pri bukvarju g. Šoharju na Travniku po 4 solde.

ZGODOVINSKE DROBTINCE

o farni cerkvi v Kanalu na Goriškem.

(Dalje; glej list 20.)

V tom času je živela cerkev sv. Martina v Avči neko planino na Lokvah, od ktere je vsako leto plačevala grofu Goriškemu Leonardu za najemščino dva planinska sira, in tistim, ki so ju nesli v Gorico, so je 1473 plačalo 20 šilingov. Namesto sira je plačevala cerkev 1536 kot najemščino za to planino 20 reparjev (bachov) in 8 soldov [1 repar, po nemški batzen = 4 stara kr.] (dabant in avictum). Dandanašnji ima Avška srenja tisto planino; kako je pa njej v posesti prišla in še kaj družega, naj ostane zamolčano v teh drobtinah. Za nemške jezikoslovce naj navedemo izvorni odpis zgoraj omenjene najemne pogodbe, kakor je v cerkvenih računskih bukvah zapisana:

„Ich Ambros pipo die zeit des Hochgebornen Fürsten und Herrn Graf Leonharten Grafen zu Görz und zu Tyrol etc. amptman beken das ich den von alls verzinst Hab ein alben genannt am Lackwach ob unser Lieben Frawen ob weittenburt und werden meinem gnädigen Herrn von Görz etc. jārlich da von zinsen zwen alb chās das ist geschehen am Samztag nach unser Lieben Frawentag in der vasten anno dni LXVIIJ.“

V razjasnjenje tega naj dostavimo, da „unser Lieben Frawen ob weittenburt“ se pravi po slovenski: Preč. Devico Marije na Vitovljah (nad Šempasom). Okrajšana letnica je 1468.

Kaj ne, da so znali Nemci lepo imena dajati našim slovenskim krajem? — L. 1471 je bila posvečena cerkev sv. mm. Primoža in Felicijana v Lomu. L. 1495 dne 20. jun. je posvetil Andrej Falco, škof Me-tonenski, cerkev sv. Stefana v Levpi [sita super villam Lenpe, Canalis Runcino, Aquil. dioc. jurisdictionis spirit. Monasterii et Abbatie Rosacensis]. V Kanalu „Ročinskem“ je zadelj razločka od drugega Kanala, ki je na Beneškem.

Ker je bila Kanalska fara zelo razhodna, po hri-bih raztegnjena poskrbelo se je že narmanj l. 1490 za to, da je v Avči bil postavljen stanoviten kapelan, ktere-ga oblast pa ni bila tako obširna, kakor kapelanov v poznejših letih. Oskrboval je sedanje vasi Avče, Lev-po, Kal in Lom. — Lokovca ni bilo še takrat. —

Od l. 1495 do 1511 je bil fajmošter Filip di Luchtenwalder iz Gorice doma. L. 1496 so bile potrje-jene predpravice (privilegia) opatiji Rožaški v teh Ka-nalskih krajih. O njegovi dobi l. 1500 je bila v farni cerkvi (če že ne poprej) vpeljana bratovšina presv. Rešnega Telesa, ktera je po malem in malem si spravila lepo premoženje, da si je nekaj zemljišč in hiš naku-pila; imela je tudi svoj urbar. L. 1754 je odrajtovala

cesarskih davkov 2 gold. in 21 kr. in 1 gl. 10 kr. do-mestikalno doklade.

L. 1501 se najde nek pomanikljiv ostank ali sled farnega urbarja, to je, zapisek davščin, ktere so se fajmoštru v blagu odrajtovale. Pisano so te bukvice s grdo spāčenimi gotiškimi črkami, ktere, — kakor mno-go drugega, — je težko brati. Politiški (grajšinski) ju-risdicent je bil 1507 po volji cesarjevi Simon (Sigis-mund?) de Ungersbach; kteri so je veliko prizadeval, da se je napravila bramba zoper Benečansko republiko. Ti nenasitljivi Benečani so namreč l. 1507 planili na Go-riško, da bi to grofijo cesarju Maksimiljanu I. vzeli. Kar jim je to leto spodletelo, so si naslednje leto 1508 pridobili, pa ne za dolgo časa, kjer so bili menda že 1509 odgnani. Po smrti Simona pl. Ungersbachskega je l. 1511 bil jurisdicent Juri plem. Eck. —

V preteklem 15. stoletju je bila navadna mi-lošnja za sv. mašo 8 do 12 soldov; za vigilije in večer-nice pa po 4 s. Libra olja je bila po 6 sold.; orna vina okoli 60 sold.; libra sira 3 gold.; oven (kaštron) po 3 reparje in 3 kr. = 15 krajc. star. dn.

Cerkvena ključarja so navadno vsako leto po-trjevali, ako sta bila dobra oskrbnika, sicer sta bila v-pričo cele soseske zvržena in 2 nova izbrana. Račun cerkveni se je delal očitno pred fajmoštrom. Denarji se zdi, da so hranili ključarji, pa da se niso vselej zvesto obnašali; zato je na nekem mestu zapisano „ru-stica fides nulla fides.“

Za zidanje cerkvi so bili ljudje v tem veku men-da bolj goreči, kot dandanašnji. To dobro lastnost so imeli tedanji ljudje sploh, slaba je bila pa ta njih na-vada, da so preradi pili in svoje pogodbe v oštarijah napravljali. Dandanašnji je pa še slabše v tem oziru, ker vlada pri mnogih velika merzlota do cerkvi, veli-ka gorečnost pa do pivnic. (Dalje prih.)

GOZDARSTVO.

Panovec pri Gorici.

(Dopis iz Gorice v odgovor dopisniku iz Sela v listu 19.)

„Od kod bomo dobivali stelje, če nam jo Pano-vec odpove? — Naša polja ne rodijo, če jih ne gnoji-mo, in brez stelje — ni gnoja!“ Tako nekako loži nek-đo iz Sela (na Ipavskem) v Vašem cenjenem listu od 10. t. m.

Brez gnoja, polje ne daja pridelka! Resnično. Pa, ali ne verjameš, prijatelj, da, kar velja o polji, velja tudi o gozdu, in da hoče biti tudi v gozdu zemlja gno-jena, če nočemo, da bo v kratkem času vsa izmolze-na? — Po večem z listjem ali (pri hvojevji) z iglami (ali šili), ki sognjijejo in se v prst spremené ter zemlji iz-srkane redivne soko povračajo.

Poglej zdaj naš Panovec, krasni ta gaj, ki ga je

ljubi stvarnik sam tu blizo mesta zasadil, in čigar obranjenje je Gorici in vsi široki okolici njeni — življenje, — ogleduj ga nekoliko od bliže in pazljivejše; naj te pa nikakor ne moti zelena streha košatih dreves, ktera ravno zdaj nekaj njegovih ran zakriva: in videl boš pred seboj gozd, s katerim je človeška roka že vse praveč neusmiljeno ravnala.

To pa niso tisti brezštevilni usiljenci, ki voje z dreves lomijo, vrhe presekovajo ali celo cela debela posekavajo, niso oni ne, ki gozdu narvečo škodo delajo; poškodujejo ga res, ali, da bi mu prav do živoga šli, tega ne delajo oni, ampak tisti, ki hodijo listje grabiti!

Da je bila leta in leta navada, steljo v Panovcu parcelama in po nekakem rednem kolobarji v najem prepuščati, to ni imelo družega nasledka, kot ta, da, — ker se je vse listje do čistega pograbilo in postrgalo —, se ni zemlji trobica tega povrnila, kar je drevje iz nje izvleklo ali izarkalo. Kar je moralo vsled tega priti, kaže se zdaj vsakemu, tudi celo nezvedencu. — *Ako hočemo, da ustane Panovec to, za kar je ustvarjen: rajda gosto obraščenih gozdnatih gričev, — kar je za ves tukajšnji kraj z ozirom na obnebje in zdravje jako veliko vredno, — ni drugači, kot, da mu narurni gnoj (listje) še za mnogo let, kar ga je, ves pustimo in privoščimo.*

Za tega delj, dragi moj prijatelj iz Sela, boš moral potrpeti, če ne bo uslišan tožni tvoj glas. Gledé na tvoje potrebe in kakor se tebi ta reč kaže, mora te pomilovati vsakteri, in to tim več, ker si ti, pošten kucec, gotovo na slabšem, kot oni, kateri si bodo vedeli, vkljub čuvajem, za svojo potrebo slame ukrasti, ali — nad gozdnarjem se nikar ne jezil Gozdnar, ako se kmetovavcu vpre in mu nagaja, svoje dolžnosti in naloge ne pozna; pa tudi kmetovavec ne sme tirjati, kar biti po nikakem ne sme in ne more. Samo, če se bo ta kmet in gozdnar vzajemno podpirala, bode nadlogama njunima in reči sami pomagano.

Sicer pa ni Panovec gotovo ne — edini kraj, kjer si selski brat lahko stelje poiščeš. — Ako hočes priti obiskat pisatelja tega pojasa, kterege ime ti vrednik „Domovine“, če ga boš hotel vprašati, lahko povedati sme, bodeš mu dobro došel. — Znabiti, da ti bo vedel on dati kak dober svet ali ti kaj tacega razodeti, da ti bo (tudi brez listja iz Panovca) mogoče tvoj cilj doseči.

V Gorici 15. maja 1867.

X + Y.

DOMAČA ZGODOVINA.

Tomlinski punt leta 1713.

(Posl. J. K. — Dalje; gl. liste 17 19 in 20.)

Kakih osem dni potem je v mestu glas počil, da so Tominci in drugi gorjani že na poti, da Hrvate preženejo, plemenitaše pobijejo in vjetnike rešijo, ker jih je strah obšel, da bi namestnik tudi z njimi kaj tacega ne počenjal, kakor z Ribenberčani. Dolžili so namestnika nepostavnosti, ker si eksekutivno (zvrševavno) oblast, ki samo cesarski komisiji gre, prilastuje.

Ta novica namestnika vsega pretrese. Brž pozove Hrvate iz Ribenberga, jih onim, ki so bili v mestu, pridruži ter jih v Solkan pošlje Tomincem vhod braniti. Komaj jih trideset tje dojde, že umorijo prvega človeka, na kterege naletijo, mislé da je Tominec.

Tudi grof in sodnik karminski zbere okoli 400 mož v svojem sodnijskem okraju in jih pelje vrh št. Martina, da bi Tomincem na tej strani vhod zaprl, ker raznesla se je bila govorica, da mislijo tudi po tem kraji prilomastiti, pa že čez en dan jenja ta pravljica, kajti prepričali so se bili, da se Tominci še ganili niso, kar pa vendar ni bilo res, ker pokazalo se je potem pri sodnijski obravnavi, da so se bili Tominci s

trdnim sklepom že vzdignili, toda povrnili se sope, ko so zvedeli, da jim Hrvati naproti gredo.

Osem dni ostanejo Hrvati v Solkanu, potem pa jo mahajo v Kanal in dalje v Tomin, kjer se po raznih vaseh razstavijo. Živež so jim dajali deloma kmetje, deloma so dobivali iz Gorice kruha; pa-nj pa so morali Tominci hoditi z vozmi in sicer na raboto.

Tukaj so se Hrvati nekoliko dni mudili in so jih sedem vjeli, med njimi tudi Štefana Maraza, bilježnika (notarja) iz Št. Perjana, ki je bil po naključju tje prišel vračevaje se s Koroškega. Dolžili so ga, da je tudi on Tomince dražil ino vodil. Potom so Hrvati po ondešnjem kraji domu vrnejo, jetnike so pa grajski vojaki v Gorico odpeljali.

Komaj Hrvati odidejo, jim je že bila druga četa nemška za hrbtom, ki je bila sestavljena iz 500 muškaticerjev in 200 granaticerjev, samo starih dobro izurjenih vojakov. Poslali so jih z Dunaja po tolikih prošnjah in prizadevanju meščanov, ki so dokazovali in pojasnivali, da ima ta stvar tako važne posledke, da granaticerjev in oklepnikov potrebuje.

In v resnici bilo je že 400 dragonov in nekoliko družih regimentov v Ljubljani za Gorico namenjenih, ker so pa Goričani prevideli, da ne potrebujejo toliko moči, so se prizadevali odvrniti prihod omenjenih dragonov. (Konec. prih.)

PLESI NA KMETIH.

Sporočá se nam od več strani ustmeno in pisмено, da se o priložnosti somenjev in plesov po vaseh godijo mnogotero nerodnosti in nespodobnosti, ktere so naši doželi in narodu našemu na sramoto, ker kažejo, kakó surovi, neomikani so še nekteri naših ljudi, vkljub vsemu prizadevanju vrle naše duhovščine, vkljub vsemu, kar se je že tudi po šolah in časopisih dobrega zaródlilo. — „Domovina“ ima zlasti tudi nalogo, ljudstvo naše podučevati in mikati. Kdo bi ji tedaj zameril, če enkrat o kmečkih plesih spregovori ali prav za prav o tem, kar se večkrat o plesih godi? Ali bi mogel svet še na dalje po konci ostati brez plesa, ali ne, tega nočemo tu preiskovati; tudi nočemo primerjati plesú, kakoršen je dandanašnji, plesu, kakor je bil nekđaj pri starem. Kje so naši stari narodni plesi, ki so bili le bolj priprosta narodna igra, ko kaj družega? Z lastnimi očmi smo tud še videli, kako so nekđaj v nekem kraji naše dežele — ni še toliko let tega, imeli lepo navado, prenehati z godbo, ko je „Ave-Marijo“ ali za kakega mrliča zvonilo; vsi so se med razveseljevanjem spodobno odkrili in molili. Pojdite danes! kje najdete tako priprostost, tako nedolžnost? — Pa bodi temu, kakor koli; bodisi, da še velja, vsaj v nekterih krajih, prigovor, da je tudi pri plesih „čistemu vse čisto“, ali pa, „da hudič na sred brearja“ čepi: gotovo je, da o priložnosti plesov, po plesih ali med plesi, zavoljo plesov se mnogokrat in skor že navadno marsikaj godi, kar ni prav in česar tudi tisti tajiti in zagovarjati ne morejo, kateri sicer ples, kot nekaj nedolžnega zagovarjajo. Ne bomo tu govorili o skrivnem pohujšanji, o nevidnem morjenji priproste nedolžnosti. Take in enake reči prepustimo čč. pridigarjem in spovednikom in držati se hočemo samo tega, kar sega v občinsko policijo, kar spada, rečimo, pod oblast županovo. To je tisto ostudno, nezmerno pijančevanje, ponočno norčevanje in vlačuganje, pohujšljiva kletev, hrupni kreg, tepeznja in vsa tista grda in progrešna djanja, ki so žalostno znamenje neomikanega, surovega človeka. Vprašam vas zdaj: Kaj imajo vse te reči opraviti z razveseljevanjem in veselica-mi? Je li to „veselica“, ktera je tacim razuzdanostim vzrok iz izvirek, je to pravim „veselica“? Ne bi bilo li bolje, da bi se take veselice poslale rakom živžgat, da bi se jim enkrat za vselej slovo dalo? Stori tako, draga mladina slovenska: pusti razveseljevanja,

ktera že sama na sobi piškava in publa; ti ponujajo le priložnost, da se ti slabino srca pači, da se pohujšuješ, da, namesto da bi se od dne do dne bolj požlahtnovala, če dalje surovejša postajala. Sramota je za nas vse, za celi narod slovenski, da nas naši ljudje že nameriš „Slovence“ „Srovence“ imenujejo. Bodite torej pametni, in izkazujte se vredno častnega imena „Slovenci“, ogibajte se vsacoga surovega, živinskega djanja, in, komur je v tem oziru vino dušni strup, naj se ga tudi varuje, kakor strupa.

Vi pa očetje župani, vi imate naj večjo odgovornost v teh zadevah. „Mladost je norost“, pravi prigovor; mladini se bode manj zamerilo, če se pri njenih plesih kaj zgodi, kot vam. Vam je postava šibo v roke dala; rabite jo! Ta šiba je vaša častitljiva oblast pa pravice vaše in dolžnosti. Če je župan mož za to, če zna veljavo in moč svojo pokazati, hode to več zdalo, kot žandarmi. Z lepa ali s huda mladina mora vam biti podložna in pokorna. — Nar boljše bo, ako ne boste dajali o vsaki priložnosti dovoljenja za ples, in kedar ste ga dali, pa skrbite tudi, da se ne bo motil javni mir in red, da se ne bode žalila javna nravnost (spodobnost). Dobro bi bilo, ko bi se vsaj toliko doseglo, da bi ples, če že morajo biti, pozno v noč ne trajali (trpeli), ker tudi ta velja, da noč ni nikomur mila.... „No, no,“ slišim od neke strani godrnjati, „že vidimo, že vidimo, kam „Domovinar“ meri; on bi rad našo deželo v samostan spreobrnil.“ ... Ne, prijatelj! Ves svet ne more biti samostan (kloster). Radi vam privoščimo spodobno razveseljevanje, saj ste ga potrebni, da si duha in telesa okrepčate. Ali razveseljevanje mora biti tako, da duše in telesa ne mori, marveč krepi. Je li pa tisto hlapčevsko delanje (skakanje) na plesiščih krepčalo? Je li to, da vso noč zgubite, si z vinom zdravje kazite, strasti v sebi in in v družih dražite in tako razuzdanosti in vsakoršnim surovim dejanjem vrata in duri odpirate: pravi se li to — duha krepčati? —

Da pa ne boste mislili, dragi deželani, da Bog vé kaka muha je „Domovinarja“ pičila, da vam danas o teh rečeh pridiga, naj se h koncu opraviči; pové naj vam le en sam zgléd som spadajoč. Nate ga nasledek plesa! 12 tega meseca je bil na Vogerskem somenj (shod); imeli so godce. Tepežnja nastane in nek fant je enemu svojih tovaršev *trebah do črev prerezal*.

Da bote pa videli, kakó v nekterih krajih sploh požlahtnovanje srca rakovo pot hodi, kakó rahločutnost, ljubezen do bližnjega, zakonska zvestoba, spoštovanje starišev, otroška ljubezen medli in hira, naj vam še troje zglédov navedem. V neki „Domovinarju“ dobro znani vasi se je zgodilo to-le: Truplo rajncega moža je bilo — rekel bi — še gorko pod zemljo in nesramna vdova njegova je že šla pri nekem ženitvanji *plesat!* — Ena nar boljših mater, čez 70 let stara, leži bolna na postelji; in sin, ki je tudi že sam oče, preti, da če k malú ne umrje, vrže jo — na gnoj. Groza me spreleta; ko to pišem. — Mati leži v goriški bolnišnici (pri milosrdnih sestrah) na mrtvaškem odru in sin njen doma ravnó mémogredoče godce povabi in gibčno in veselo — *pleše!* — Vprašam zdaj: So to ljudje ali živina? V črns bukvo jih z debelimi črkami zapišimo take poživinjene nesramneže! In vi župani, vi starešine občinski, vi take reči trpite?! Med divjaki se težko kaj takega godi. Vso žilo torej napnimo, da odvrnemo od sebe, od dežele, od naroda našega to sramoto, da zbrisemo ta madež z lica časti naše narodne *).

*) Dopisniku I. P. v M. Reklj smo že večkrat, da vsak dopis mora biti s celim in pravim imenom podpisan, če ne, da ga ne moremo dal natisniti. Ime podpiše se samo zato, da vrednih dopisnika posna. Natisne se pa sestavek lahko brez imena, če dopisnik tako želi. Tudi se ni treba bati, da bi vredništvo komu povedelo, kdo da je ta ali ta sestavek spisal, ako pisatelj tega neče. Vr.

DOPISI.

Iz H. na Ipauskem. Blagovoli, draga „Domovina“, naslednje vprašanje radovoljno sprejeti, in nam to reč malo razjasniti.

Pri zemljišnih odkupilih, kakor slišim, so mogli grajščaki lovske pravice, ki so jih imeli v občinskih pašnikih, brezplačno občinam prepustiti. Ne vem tedaj, kakó da more naša vau Krizkemu grofu za pravico lova v srenjskih pašnikih 375 gl. odkupnine plačati? *)

Te dni je pri nas krava srednje velikosti dve zdravi in dobro izraščeni junici storila. — Tudi ona kakoš je po desetdnevnem prenehanji šest jajc v enem dnevu zaporedoma iznesla. — Zares dve nenavadni prikazni pri živalih.

K. P., kmet.

Iz Kobarida, 20. maja. ▽. Ker si „Domovina“ list tudi za slovensko zadevo, takó naznani slovenskemu svetu novico, ktera zadevo vse Slovence!

Is prav zanesljivega vira mi je došlo sporočilo, da bodo viskočestitega gospoda Andraja Einspieler-ja ob službo djali Zakaj? Ne povém. To pa povém, da je ta gospod v cesarski službi: uči namreč na c. k. realki v Celovcu. On je bil tudi lastnik „Slovenca“, kteri je do konec aprila izhajal.

Ta časnik — „Slovenec“ — je našim ljudem močno dopadel. Dokler ni bilo tebe, „Domovina“, so dohajali v Kobarid (in podružnico Idersko) štirje „Slovenci“, in brali so jih prav radi. Po tem branju so se naši možje prebudili; spoznali so, kako krivico slovenski jezik trpi, in začeli so tirjati, naj se po srenjskih in cesarskih pisarnicah po slovenski piše. Ime „Slovenec“ jim je postalo ljubo in drago.

Ravno zavoljo tega bode marsikoga bolelo, ako tisti gospod, ki je „Slovenca“ dajal življenje, zdaj ob službo, to je ob kruh pride, in morda zaradi samega „Slovenca.“ Bolelo bo in peklo vsakega, komur je mar za blagor slovenskega naroda. —

DOMAČE VESTI.

a. Cerkvene.

Faša Ajelaka je razpisana do 19. junija t. l. —

Č. g. Pet. Trevisan gre za drugega koop. v Ajel (namesti v Št. Kancijan.).

b. Raznotere.

Iz Gorice. Na mesto dr. Pajer-ja, ki je šel kot državni poslanec na Dunaj, je prevzel njegova opravila v deželnem odboru namestnik njegov, g. A. št. Dottori

— Ta teden oglednje tuk. gimnazi in višo realko šolski svetovavec g. Ant. Stimpel.

— Prihodnjo nedeljo pride tržaški „Schiller-Verein“ v Gorico.

DRŽAVNI ZBOR.

Pretekli ponedeljek, 20. t. m., se je začel državni zbor na Dunaji, od ktereга pričakuje Avstrija odrešenja in novega ustavnega življenja. Po slovesni maši je predstavil g. minister Beust predsednika in podpredsednike poprej v gospojaki potle v zbornici poslancev. V gospojaki zbornici imajo častno mesto taki veljaki neogerskih dežel našega cesarstva, kteri so imenitni po rodu, po posestvu, po učenosti in bo kakoranih si

*) Po cesarskem patentu od 7. marca 1849 nima nikdo več pravice lova po tujih zemljiščih. Odškodnina se ima plačati tistemu, ki je popred lovske pravice imel, samo v tujih primerjih, kedar se lahko dokaže, da sta imela lastnik zemljišča in uilivavec lovske pravice med seboj posebno pogodbo zastran takega plačila. Tako postava. — Mislimo torej, da se, č. dopisnik, metite; morebiti, da grajščini krički tistih 375 gold. za kaj drugoga in ne kot odškodnino za lov plačujete. Vr.

bodi slavnih zaslugah v kateri koli državni službi. Tu medijo tedaj nadvojvodi, knezi, grofi, baroni, škofi, viši generali itd. itd. Njih pa ne voli in ne pošlje ljudstvo tje, ampak cesar sam imenuje vse te možake za zbornico gosposko. Predsednik v tej viši zbornici je knez Karlos Auersperg; grof Kuffstein pa podpredsednik. — Zbornica poslancev pa šteje zdaj, ker zastopa samo slovansko-nemške dežele takraj Litavo, poslancev 201. Po stanu so med njimi: 2 ministra, 10 c. k. ključarjev, 7 c. k. tajnih svetovavcev, 1 cesarski namestnik (moravski), 2 deželna poglavarja, 3 dvorni svetovavci, 1 predsednik deželno-sodnijski, 6 višje-sodnijskih svetovavcev, 1 ministerstveni svetovavec, 1 grško-nezedinjen škof, 1 grško nezedinjen konsist. svetov., 4 opatje, 1 prepozit (prošt), 5 fajmoštrov, 3 nižji katol. duhovni, 1 protestantovski superintendent, 33 advokatov, 11 notarjev, 11 profesorjev, šolskih direktorjev, in učencov, 67 velikih (grajščinskih) posestnikov; 15 lastnikov fabrik, 3 veliki kupčevavci in bankirji, 1 o-skrbništvni svetov., 5 kupcev, 3 zdravniki, 5 pisateljev, 1 podpulkovnik, 2 majorja, 1 nadlajtnant, 1 namestništ. svetov. v pokoji, 4 poštarji, 7 deželnih, občinskih in privatnih uradnikov, 9 županov, 2 zasebnika (privatnika). — Predsednik zbornice poslancev je dr. Giskra, advokat in župan v Brnu, podpredsednika: pl. Hopfen in dr. Ziemialkowski (Poljak). V obeh zbornicah sta pričela predsednika sejo in osodepolno sejno dobo s primernim govorom, prava pomenljiva slovesnost pa je bila še le v sredo 22. maja. Ta dan so šli vsi zborniki obeh zbornic pred cesarja *) v dvor ter jim je govorilo Nj. veličastvo s trona in to je tronni govor. Tronni govor pa naredijo cesarju ministri, kateri so za vse odgovorni, kar so v cesarstvu godi. V ta tronni govor spravi zlasti načelni minister svojo misli in načela, katerih se v svoji notranji in zunanji politiki drži in razodene torej v njem svoj način vladanja ali sistema. Zato je tronni cesarski govor tako važen. Prihodnjič kaj več.

POLITIŠKI OGLED.

Hrovaškemu zboru je došla 18. t. m. s kralj. re-skriptom sankcija (potrdilo) sklepa njegovega od l. 1861 zastran immunitati (ueodgovornosti poslancev). Tisti dan je bila tudi v polnem zboru z veliko večino sprejeta adresa zedinjenih narodnjakov zastran vdeležbe pri ogerskem kronanji. Madžjaronska stranka ni tedaj zmogla. Hrovati trdijo svojo avtonomijo kakor l. 1861. To adreso sta imela nesti dva zbornika na Dunaj; ali cesar ne bode menda sprejel te deputacije. —

Dramatično društvo v Ljubljani

je Nj. vel. prsv. Cesar 2. marca t. l. dovolil in c. k. dežel. vlada kranjska pravila društvena 18. aprila potrdila. Iz povabila na pristop, ki smo ga prejeli od osnovalnega odbora (Luka Svetec, predsednik; Josip Noll, tajnik), smo posneli te-le važnejše določbe: Namen društva je vsestransko podpirati in pospeševati slovensko dramatično. Zatorej hoče društvo: a) skrbeti, da se razvije slovensko dramatiško slovstvo, in v ta namen izdajati glediške igre, b) ustanoviti svojo dramatiško učilnico, c) napravljati glediške predstave, d) osnovati dramatiško knjižnico in omisliti potrebno opravo. Ud postane lahko vsak izobrazeneč obojnega spola. Udje so ločijo v: predstavljačo, pisalno, podporno in častno. Vsak ud ima pravico: a) da pride k velikemu zboru, pri katerem se lahko glasi pri vseh razgovorih, glasuje in voli odbor, pa tudi sam je lahko izvoljen, b) da lahko odboru podaja nasvete, kateri se tičejo društvenega namena. o) da dobi vse po društvu izdane knjige po

*) Presvetli cesar je prišel zastran tega za par dni z Ogarskega na Dunaj.

znižani ceni, da rabi društveno knjižnico in prilaga k društvenim vajam. Dolžnost predstavljačih udov je, da se redno vdeležujejo učilnic vaj in da prevzamejo odločene jim naloge. Dolžnost pisateljev je, da spisujejo društvu primerno knjige. Da pa more spodbuditi društvo svoj namen, plačuje vsak ud na leto en goldinar, podporniki pa dva goldinarja a. v. Ta donosek se plačuje v prvi polovici leta, (t. j. do konca meseca junija). Pisateljem in predstavljačim udom smo odločili odbor po zmožnosti društvenega imetka primerno nagrado (honorar). Društvo ima svoj sedež v Ljubljani, vendar sme tudi po družih po večem slovenskih krajih s privoljenjem c. k. deželno vlade podružnice v smislu teh svojih pravil osnovati. Društveno leto začnemo s 1. januarjem 1867. leta. Dopisi naj se pošiljajo „odboru dramatiškega društva v Ljubljani;“ letno prispeke sprejema začasni društveni blagajnik, gosp. Dragotin Žagar, uradnik c. k. deželno blagajnico v Ljubljani.

13. t. m. je bila z vrednikom „Slovenčevim“ druga sodnijska obravnava. Tožnik je državni pravdnik zavolj progreska podpihovanja in šuntanja (§. 302 in 300 kazensk. zak.) Iz nekterih sestavkov (v 7 listih, 34-45 *) glasi se tožba, da se da posneti draženje in šuntanje zoper nemške prebivavce na Kranjskem in zoper organe državne oblasti. — Zagovarjal se je g. B. sam. Obsojen je na 2 meseca v ostri zapor in zgubil je 100 gold. kavcije; tudi mora on povrniti pravdnice stroške. Kakor zoper prvo, tako tudi zoper to obsodbo je vrednik pritožbo napovedal.

Danas 24. maja zjutraj je vse vrhe gor blizo Gorice snežni zametel; celo cerkev na av. Gori ima bele odeje.

Tujci v Gorici:

Pri „5 kronah“: Knopp Mavric, kup. opravilnik, iz Brna; Pittler d. r. Franc, zasebnik, iz Trsta; Rauber Mihael, posest., iz Lask. trga na Stajerskem; Frankel Jožef, kup., z Dunaja; Senison Valtrort/groß Fridrik, posest., z Moravskega; Mayr baron Franc, c. k. mornarski stolnik, iz Trsta; Zoppolatti Mihael, posestn., iz Karmina; Graton Jožef, posestn., iz Romansa; Benardelli Jož., zasebnik, iz Karmina. — Pri „2 Levu“: Lettis Franc, posestn.; z Reke; Battisella Jož., kup., iz Trsta. — Pri „21. angelu“: Böhem Anton, kup.; z Dunaja; Vallenhof Jožef, c. k. uradnik, iz Istre; Dezorzi Anton, zasebnik iz Benetke; Kotyans Frančiška, odgojiteljica iz Trsta.

Umri so v Gorici

od 16. — 20. maja t. l.

16/5. Jakob Kebat, 47 l., sodar, za kolicami; Peter Komel, 60 l., kmetica, za grižo; Ivan Cijak, 72 l., čevljar, za plučnim prisadom; Ana Šaver, 78 l., kmetica, za starostjo; Avgusta Klitsch, 5 m., n. opravilnika otrok, za turom v čevih; Marija Komel, 1 l., 5 m., n. dninarja hči, za sušico. 17/5. Šefan Trachin, 56 l., vratar v Stradicah, nahod v čevih; Ursula Veselič, 48 l., n. kovača žena, za vnetico črv. 19/5. Ana Pavlin, 21 l., n. dninarja hči, za plučnico; Ana Pincherle, 63 l., (judinja), posestnica, za plučnico. 20. Katarina Juh 55 l., dekla, za plučnico. —

Borsni kurs na Dunaji 28. maja: Metaliques 60:10; narodno posojilo 70:60; London 127:25; adžjo srebra 124:75; cekini 5:99. —

Loterijske številke zadnjič vzdignjene: V Trstu 18. t. m. 9, 34, 30, 57, 44; — v Gradcu 22. t. m. 42, 79, 87, 37, 74. Prihodnje vzdigavanje: V Trstu 29. maja in 13. junija; v Gradcu in na Dunaji 9. in 19. junija t. l.

Listalca vredništva: G. M. V. na M. Val sest. v prib. listu. Hvala! — Najdeni denar le pošljite, prosimo, deželnemu maršju; g. kustosa ga bo prav vesel in hvaležen Vam. —

Poslednji (20.) list „Dom.“ smo razposlali blizo tretjini naročnikov en dan pozneje kot navadno. Odpravništvo ni tega krivo, ampak tukajšnja pošta, ker ni imela mark, da bi jih bili še za časa kupili. **Odpravništvo.**

*) En sestavek se nanaša na zadnjo letošnjo volitev deželn. posl. v Tomina („Dr. Lavrič naj bo naš poslanec“).